

Handläggare
Frida Nordström
08-508 876 16

Till
Exploateringsnämnden
2019-09-26

Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänsteutlåtande

Johan Castwall
Förvaltningschef

Göran Carlberg
Avdelningschef

Anders Johnson
Enhetschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat ut *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast* på remiss. Exploateringskontoret konstaterar att tidigare förslag om att krav på skräpfria byggarbetsplatser ska ställas vid markanvisning inte längre finns med i handlingsplanen. Därmed kan kontoret ställa sig bakom det remitterade förslaget och bidra till handlingsplanens genomförande.

Exploateringskontoret anser att det finns ett behov av samsyn inom staden gällande gummimaterial och konstgräs. En översyn av alternativa fallskyddsmaterial, framtagande av exempelsamling och utveckling av nya material bedöms som de mest relevanta åtgärderna. Staden bör även verka för att specifika kemikalikrav för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi arbetas in i Byggsvarubedömningens bedömningskriterier.

Vidare bör avsnittet om uppföljning av handlingsplanen kompletteras så att det blir tydlig hur planens genomförande säkerställs.

Bakgrund

Plastmaterial kan ha många olika egenskaper beroende på uppbyggnad och tillsatser. Produktionskostnaden är generellt låg och plastanvändningen i samhället är därför stor. Fullständig nedbrytning av plast tar lång tid vilket gör att plast ansamlas i miljön.

Mikroplast är ett samlingsnamn för plastpartiklar med en storlek på mellan en mikrometer och fem millimeter. Människor och djur kan få i sig mikroplaster genom inandning och via föda, men det saknas kunskap om vilken hälsopåverkan mikroplaster har.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i budget för 2018 fått i uppdrag att undersöka vilka källor som lokalt orsakar spridning av mikroplaster och i samråd med berörda nämnder ta fram en handlingsplan för att minska spridningen.

Hösten 2018 skickade miljöförvaltningen ut ett första förslag på handlingsplan på kontorsremiss. Exploateringskontoret har tagit del av förslaget och lämnat synpunkter direkt till miljöförvaltningen. Kontorets synpunkter har därmed inte tidigare dragits inför exploateringsnämnden. Efter kontorsremissen har miljöförvaltningen bearbetat förslaget som sedan godkänts av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Kommunstyrelsen har nu skickat ut dokumentet *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast* på remiss. Yttranden ska vara kommunstyrelsen till handa senast 2019-10-15.

Remissen har hanterats internt inom exploateringskontoret och nedan följer förvaltningens synpunkter.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret anser att minskad spridning av mikroplaster är ett prioriterat arbete och förvaltningen kan bidra till handlingsplanens genomförande.

Den remitterade handlingsplanen innehåller 50 åtgärdsförslag. Exploateringskontoret kommenterar de åtgärdsförslag där kontoret har ett utpekat ansvar.

2.2 Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsprodukter i plast.

Exploateringskontoret har inga synpunkter på åtgärden som sådan, men konstaterar att det är oklart hur uppföljning ska ske.

2.9 Kravställning på event i syfte att minska nedskräpning

Exploateringskontoret har inga synpunkter på åtgärdsförslaget. Effekten av den föreslagna åtgärden är svår att bedöma och beror på i vilken grad kravet följs upp.

3.2 Kravställa att byggarbetsplatser ska vara fria från skräp

Exploateringskontoret har en mall för administrativa föreskrifter för upphandling av utförandeentreprenader. Mallen innehåller krav på projektanpassad miljöplan. Dokumentet *Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018* anger också att entreprenören ska ta fram en miljöplan. Här ingår källsortering och omhändertagande av avfall för att säkerställa ett ökat skydd av miljön. Exploateringskontoret anser att detta inkluderar den föreslagna åtgärden om skräpfria arbetsplatser. *Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018* ska gå med som en 13-handling i upphandling av entreprenader från och med januari 2019.

3.4 Verka för ökad cirkularitet

För att kunna genomföra åtgärden behövs kunskap om vilka material och produktgrupper som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Kunskapen behöver sedan omsättas till beskrivningar i upphandlingsdokument. Utvalda anläggningsprojekt kan fungera som testbäddar för att pröva åtgärden. Några utpekade projekt finns inte för tillfället.

4.1 Tillämpa Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi

Minskad användningen av konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi leder till minskad spridningen av mikroplast, men åtgärden behöver ställas mot andra krav så som tillgänglighet, underhåll och skötselbehov.

Specifika kemikalikrav utöver Byggvarubedömningen kräver särskild uppföljning vilket är resurskrävande.

Exploateringskontoret anser att krav på kemiskt innehåll istället bör arbetas in i Byggvarubedömningen bedömningskriterier.

4.2 Bidra till utveckling av nya material

Exploateringskontoret tycker att denna åtgärd bör prioriteras bland de föreslagna åtgärderna. Inom staden råder olika uppfattningar om gummimaterial och konstgräs.

Exploateringskontoret anser att det behövs en översyn av alternativa fallskyddsmaterial och hur de tillgodoser tillgängligheten. Anläggande verksamheter behöver en vägledande sammanställning och exempelsamling. Arbetet bör genomföras i samarbete mellan exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna för att få en samsyn och ett tydligt genomförandeperspektiv. I arbetet behövs också kemikaliecentrums expertkunskap. Utvalda anläggningsprojekt kan fungera som testbäddar för olika materialtyper.

4.3 Ordna seminarier och genomför kommunikationsinsatser om att minska spridningen från konstgräsplaner och andra ytor belagda med plast

Exploateringskontoret kan bidra till åtgärdens genomförande, men tolkar handlingsplanens skrivning som att miljöförvaltningen är huvudansvarig för genomförandet.

4.5 Bevaka och utreda mikroplastspridning från konstgräsplaner och andra utomhusanläggningar för idrott och lek

Exploateringskontoret konstaterar att åtgärden främst berör miljöförvaltningen som tillsynsmyndighet och ansvarig för miljöövervakningen, och de förvaltningar och bolag som äger och driftar konstgräsplaner och andra ytor belagda med plast. Resultatet av utredningarna bör därefter arbetas in i kommande versioner av *Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi*.

13.1 Säkerställ platser som långsiktigt kan användas för snöupplag och anpassa dessa så att spridning av mikroplast undviks

Exploateringskontoret vill här påpeka att stadens mark ska tillgodose många behov. Ytor för snöupplag, men också exempelvis masshanteringsplatser och återvinningscentraler, vägs mot andra nyttor.

Övriga synpunkter på handlingsplanen

Exploateringskontoret anser att avsnittet *Lednings- och uppföljningsansvar* inte tillräckligt tydligt beskriver hur uppföljningen och därmed säkerställandet av handlingsplanens genomförande kommer att ske.

Exploateringskontorets synpunkter på framtagande och hantering av kontorsremiss

Hösten 2018 lämnade exploateringskontoret ett kontorsyttrande över det då remitterade förslaget till handlingsplan. Kontorets främsta invändning gällde åtgärdsförslaget *Krav på byggarbetsplatser fria från skräp ska ställas vid markanvisning*. Under hantering av inkomna synpunkter har det åtgärdsförslaget tagits bort, vilket exploateringskontoret ser positivt på. Exploateringskontoret vill understryka att åtgärden inte är lämplig då den inte anger en viss prestanda på det som byggs på stadens mark.

Slut

Bilagor

1. Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.
<http://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=196355>
[3](#)
2. Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.
Framtagande och hantering av kontorsremiss.
Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande Dnr 2018-1179
<http://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=196352>
[5](#)
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde 2019-04-23, § 25 Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Framtagande och hantering av kontorsremiss.
<http://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=196507>
[7](#)